

*В. О. Вітовецький,
аспірант, ННВЦ НУЦЗУ. м. Харків
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2821-9931>*

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.7.218

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СИСТЕМІ ДСНС

V. Vitovetskyi,
Postgraduate student, Training Research and Production
Center of the National University of Civil Protection of Ukraine Kharkiv

ANALYSIS OF THE PROBLEMS AND PERSPECTIVES OF THE DEVELOPMENT OF HIGHER EDUCATION IN THE SYSTEM OF RESCUER TRAINING

Сьогодні глобальні світові процеси знаходять своє відображення у різних змінах у системі сучасних суспільств. У статті ми зробили спробу проаналізувати проблеми в розвитку вищої освіти системі ДСНС України. За допомогою системи освіти здійснюється трансляція культурного досвіду, що сприяє нагромадженню інтелектуального та духовного потенціалів. Але, незважаючи на те, що, з одного боку, освіта як інститут у широкому розумінні несе цілком певні, "універсальні" функції незалежно від геополітичного контексту тієї чи іншої держави, з іншого боку — система освіти має відповідати практичним цілям та завданням конкретного суспільства.

Питання розвитку вищої освіти в системі ДСНС України є нагальним питанням для подальшого успішного функціонування та розвитку рятувальної справи в Україні. У пострадянський період в Україні фактично не залишилось закладів вищої освіти для підготовки фахівців цієї системи, тому останні 30 років відбувався швидкий розвиток вищої освіти в системі підготовки рятувальників. З початку 90-х років минулого століття система передвищої освіти поступово перетворювалась в систему вищої, та відбувалось накопичення наукового потенціалу, освітнього досвіду, матеріально-технічної бази для підготовки фахівців і саме в цей час потребує реформування та здійснення переформатування системи вищої освіти ДСНС України.

Today, global world processes are reflected in various changes in the system of modern societies. In the article, we made an attempt to analyze the problems in the development of higher education in the system of the State Emergency Service of Ukraine. With the help of the education system, cultural experience is broadcast, which contributes to the accumulation of intellectual and spiritual potential. But despite the fact that, on the one hand, education as an institution in the broadest sense carries quite certain, "universal" functions regardless of the geopolitical context of a particular state, on the other hand, the education system must meet the practical goals and objectives of a particular society.

The issue of the development of higher education in the system of the State Emergency Service of Ukraine is an urgent issue for the further successful functioning and development of the rescue business in Ukraine. In the post-Soviet period, there were practically no higher education institutions left in Ukraine for the training of specialists of this system, therefore, the rapid development of higher education in the system of training rescuers took place in the last 30 years. Since the beginning of the 90s of the last century, the system of pre-higher education was gradually transformed into a system of higher education, and there was an accumulation of scientific potential, educational experience, material and technical base for the training of specialists, and it is at this time that this system needs reforming and reformatting of the higher education system of the State Emergency Service of Ukraine.

In this work, we will try to summarize the material from the standpoint of the philosophy of education in several aspects. First of all, let's highlight the main "problem fields" of Ukrainian education in the system of the State Emergency Situations under the conditions of the society of the 21st century. Secondly, we will indicate those "pain points" of education that are relevant not only within this sphere, but can harm the state as a whole, and therefore should become the subject of attention for the state's national security system. Thirdly, we will define the specifics of modern Ukrainian society and those characteristic features of Ukrainian higher education and education in general, which allow us to get out of the crisis and look to the future with optimism.

Ключові слова: вища освіта, ДСНС, ЗВО зі специфічними умовами навчання, реформування освіти.

Key words: higher education, State Emergency Service of Ukraine, university with specific study conditions, education reform.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Процес реформування вищої освіти системи ДСНС, ілюструє стан українського соціуму, оскільки цілі, завдання, ціннісна складова та зміст освіти завжди кореспондуються з цілями, завданнями та потребами суспільства. У зв'язку з цим, аналізуючи процес реформування у його динаміці, є важливим розкриття явних і латентних цілей перетворень, і навіть виявлення рівня економічного, політичного, соціокультурного і духовного рівня українського суспільства. Актуальність полягає в тому, що через призму реформування системи вищої освіти системи ДСНС можуть бути розкриті та пояснені проблемні сфери, що вимагають до себе пильної уваги. Серед них необхідно виділити такі, як національна свідомість та відданість своїй справі, яка потребує зміцнення та розвитку, якість освіти, працевлаштування молодих фахівців та ін.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз основних підходів до визначення форм реформування освітньої системи підготовки кадрів для ДСНС України та розвиток міжнародного співробітництва в рамках інтеграції в українську науку та освіту в освітній простір та проблеми їх регулювання в державі безпосередньо розглядаються із проблемою доцільності та ступеню впливу держави. Над вивченням державної політики реформування освіти та науки системи ДСНС працювали такі вчені як Малеван О., Переверзін Ю., Андрієнко В., Гудович О. та ін.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

З огляду на питання, що викликано сучасним станом вищої освіти, та питанням необхідності якісної підготовки кадрів для системи ДСНС України, необхідно висвітлення проблемних питань та надання теоретичних рекомендацій для поступового реформування та

удосконалення системи вищої підготовки майбутніх рятувальників.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У даній роботі ми спробуємо узагальнити матеріал із позицій філософії освіти у кількох аспектах. По-перше, висвітлимо головні "проблемні поля" української освіти в системі ДСНС за умов суспільства XXI століття. По-друге, позначимо ті "больові точки" освіти, які актуальні не лише всередині цієї сфери, але можуть завдати шкоди державі в цілому, а тому мають стати предметом уваги для системи національної безпеки держави. По-третє, визначимо специфіку сучасного українського соціуму й ті характерні риси української вищої школи та освіти в цілому, які дозволяють вийти з кризового стану та з оптимізмом дивитися у майбутнє.

Усвідомлюючи можливі наслідки модернізації діяльності закладів вищої освіти, слід поставити запитання: чи потрібна сьогодні Україні кардинальна реформа освіти, а якщо потрібна, то що необхідно враховувати під час її проведення? Як у цьому випадку необхідно співвідносити традиції та новації, глобальне, національне та регіональне, суспільне та особисте, сучасне та перспективне, як співвідносити професійні, світоглядні та духовно-моральні сторони освіти?

Вочевидь, що вдосконалення освіти в Україні необхідно, передусім, оскільки кардинальна реорганізація національних систем освіти відбувається нині у світі. Зміни спричинені такими основними причинами, як глобалізація, інформатизація, політична трансформація соціуму, та вплив збройної агресії в бік України.

Глобалізація призвела до того, що держави, відповідаючи на виклики часу, змушені шукати загальнопланетарні критерії та параметри сумісності освіти, незалежно від географії та політичного устрою держав. Україна, маючи свої відмінні від інших держав характеристики, тут також не може залишатися осторонь.

Друга причина свідчить про глибину та незворотність процесів трансформації сучасного суспільства, яка характеризує переорієнтацію людської свідомості на якісно нові методи отримання, переробки та засвоєння найрізноманітнішої інформації. У зв'язку з цим змінюються технологічний, структурний та психологічний рівні організації освіти, а в системі ДСНС невідворотний процес реформ вимагає своєчасних та виважених рішень.

Перед українською освітою постає серйозна національна проблема — визначення стратегії і тактики освітньої політики в умовах соціуму, що трансформується. На початку 1990-х років в Україні відбулися кардинальні зміни, що призвели до розвитку ринкових відносин, лібералізації господарської системи та ліберальної демократизації життя. Почалась трансформація освітньої системи ДСНС, та реорганізації закладів професійної освіти, у заклади вищої освіти для підготовки кваліфікованих фахівців, відповідаючи на сучасні виклики та підготовку висококваліфікованих фахівців системи ДСНС.

Але здійснювати реформування, що має стратегічну перспективу оптимізації соціального та природно-

го життя, неможливо без урахування взаємодії минулого, сьогодення та майбутнього. А для цього необхідне філософське осмислення пройденого людством шляху, накопиченого ним досвіду життя та тих загальних закономірностей, що проявилися на цьому шляху. Тому розглянемо діалектику змісту та сутності освіти як передачу соціокультурного досвіду в еволюції людства.

Іншими словами, спробуємо виявлення закономірностей передачі знань у поколіннях людей, а також того, як ці закономірності переломлюються в конкретних соціально-історичних умовах. Звернемо особливу увагу на діалектичний, змістовний та субстанційний аспекти проблеми. У зазначеному концептуальному підході філософія освіти виявляється безпосередньо пов'язана із всебічним осмисленням такої атрибутивної складової соціокультурного життя, як передача життєвого досвіду та знань у спільнотах людей. Це в першу чергу досягається диференційним підбором кадрів для підготовки фахівців системи ДСНС, розбавляючи практичний досвід залученими практиками та теоретичними знаннями, які надаватимуться педагогічними працівниками без практичного досвіду але матимуть своєрідні знання для розширення світогляду майбутнього працівника системи ДСНС.

Починаючи з первісних культур, у суспільстві виділилися і дві основні сфери життя людей: матеріально-практична та духовно-практична. Відповідно до цього, накопичувалися знання у цих двох основних сферах життєдіяльності. З покоління в покоління передавався досвід життя людства. Розвивалися міжособистісні відносини в учительсько-учнівських системах трансляції матеріально-практичних та духовно-практичних знань. [2]

Була висока роль старшого покоління, дідів, які були зберігачами матеріально-практичної та духовно-практичної мудрості народу і передавали її у процесі виховання дітям і молодим, у той час, як середня частина дорослого населення забезпечувала основне матеріально-господарське життя громади. Саме здорова моральна атмосфера та збереження виховних традицій передачі головних знань з поколінь у покоління забезпечували збереження, розвиток та процвітання роду та народу. Важливу роль відігравав духовний розвиток у вигляді творчості, вшанування традицій, в збалансованому використанні з опануванням нових технологій та сучасних надбань для руху вперед, що надає можливість якісному розвитку та становленню особистості, як професійного фахівця та носія традицій, в системі ДСНС.

Досвід практичного духовного спілкування людей між собою (у сучасному розумінні — це сфера практичної психології), сформував у результаті знання про моральні відносини. А раціоналізована форма неписаних законів спілкування у соціумі набула вигляду моралі. У свою чергу, в історії людства виділилися дві протилежні лінії моральних відносин людей, відповідно, два моральні типи людини і дві альтернативні форми моралі в суспільстві.

В історії людства відбулася природна та закономірна диференціація сфер практичної діяльності на переважно матеріально-матеріальну та переважно духов-

но-моральну. Кожна лінія набула свого потужного розвитку. А головним сучасним завданням, на наш погляд, є здійснення інтелектуальної, теоретичної та практичної інтеграції знань, життя людини та соціуму на природній гармонійній основі. А у зв'язку із зазначеною стратегічною метою, найважливішим етапом на цьому шляху виявляється інтеграція знань людства в несуперечливе єдине ціле. Це, перш за все, інтеграція матеріально-практичних та духовно-практичних знань на відповідних історичних етапах їх розвитку, згідно з принципом додатковості, або проблема взаємодії матеріального та духовного, раціонального та позараціонального знання у контексті єдиної культури людини та людства.

Отже, щодо перспектив розвитку освіти виникає актуальна науково-філософська і прикладна проблема. Це визначення специфіки та перспектив розвитку освіти та виховання у XXI столітті. Воно обґрунтовується "не парою фокусницьких фраз", а тривалим еволюційно-історичним процесом трансляції знань людства матеріально-практичного та духовно-практичного характеру, а також основним змістом сучасності — глобального інформаційного знання суспільства.

Вирішення цієї проблеми може здійснюватися на основі системно-діалектичного підходу, що охоплює предмет загалом, у його становленні, розвитку та сучасному стані, з урахуванням його різноманітних (системних) зв'язків з іншими пов'язаними сферами пізнання, соціальним та природним життям. Теоретичну основу для такого розгляду, на нашу думку, становлять кілька підходів: соціально-філософські засади взаємодії матеріальної та духовної сфер суспільного життя, концепції ноосфери, ноосферної свідомості та ноосферної (духовно-екологічної) цивілізації; концепція інформаційної цивілізації; концепція освітнього суспільства за пріоритету духовних чинників у розвитку; системний підхід освіти; ідеї української філософської та природничо-наукової думки про цілісність, синтетичність мислення, про соборність людей, про нерозривну єдність людини і світу; ідеї "живого знання" про неодмінну практичність одержуваних людиною життєвих знань, концепція творчої активності свідомості.

На основі інтегративних підходів з позиції філософії освіти, спробуємо в основних рисах визначити специфіку освіти та виховання XXI століття. У зв'язку з вже зазначеною непомірною широтою сучасних знань та інформації, відображатимемо лише найголовніші специфічні риси в ємній формі. При цьому дуже широкі та глибокі смисли можуть бути відображені максимально коротко та ёмно.

Системно-інтегративні характеристики суспільства в цілому, які потім переломлюються в окремих його сферах, можна виразити наступним чином. Це все ширша й сильніша взаємодія людей і соціальних систем, а також суспільства та природи. Тому загальну специфіку сучасного світу можна відобразити як інтегративності антропних, соціальних і природних відносин соціосфери. [3]

На основі стратегії та змісту освіти-виховання можна намітити і загальний науковий підхід до навчання (да-

ним знанням та вмінням). При цьому необхідно діалектичне поєднання в окремому предметі загального та одиничного підходів. На всіх вікових рівнях та етапах життєвого шляху людина обов'язково взаємодіє із зазначеними областями: "природа", "суспільство", "люди", "Я", "праця". Але відбувається це у різних формах, у різних обставині, з урахуванням існуючих життєвих знань. Тому всі ці блоки дійсності в освіті-вихованні повинні бути представлені на всіх рівнях та етапах навчання, але у різних формах.

Специфіка суспільства XXI століття полягає також і в тому, що воно відображає соціальну ситуацію, що характеризується не дефіцитом, а надлишком інформації з багатьох приватних питань. Тому виникає важлива загальна проблема — оптимального використання надлишкової інформації у навчанні. У цьому сучасні різноманітні приватні, дробові знання, маса фактичних знань неможливо знайти повністю освоєні людиною. Крім того, для їх отримання є різноманітна довідкова література, банки інформації.

Якщо ж нав'язувати подібний неосяжний (нехай навіть у цілому цікавий) матеріал у великій кількості, або другорядні знання давати замість головних, цілком реальними виявляються безпорадність і втраченість людини в житті, а також психічне навантаження і зрив нервової системи учнів. Яскравим прикладом дезоптимізації інформаційного підходу в освіті служить система централізованого тестування, що жорстко нав'язується сьогодні більшості закладів вищої освіти, заснована на механічній пам'яті того, хто навчається, на надмірній інформації, на відсутності творчості, на дезадаптації програм і реальних умов можливості їх виконання вузам при катастрофічному скороченні навчальних годин занять. Це в цілому йде врозріз із соціально-інформаційними закономірностями суспільства XXI століття та їх виявом у системі вищої школи України.

Головною метою та результатом освіти-виховання XXI століття у концепції ноосферної цивілізації виявляється освічена, вихована, практико-орієнтована людина. Слід особливо наголосити, що це не означає цілісного розвитку людини лише, наприклад, до закінчення вузу. Навпаки, всебічність особистості є неодмінним проявом інтегральної якості людини на будь-якому віковому етапі, починаючи з дитячого. В результаті досягається гармонія життя з навколишнім світом. Всебічний підхід освіти і вихованні формує у результаті гармонійну особистість цілісної людини, та сформовану особистість, яка відповідає вимогам сучасного суспільства. [1]

Навпаки, односторонній підхід до людини у вихованні та освіті формує в результаті деформовану особистість, яка лише частково здатна вбудовуватися в навколишній соціоприродний світ, а в багатьох відносинах не в змозі увійти в гармонію духу й тіла, в баланс відносин з людьми, суспільством. В результаті формуються й дедалі більше нарастають внутрішні та зовнішні конфлікти. Це неминуче деформує психіку, душу та тіло людини, травмує оточуючих, викликає дискомфорт у соціальній та природній обставині. Тому будь-які односторонні підходи та форми в освіті та вихованні лю-

дини неминуче призводять до появи різноманітних деформованих особистостей, саме на це повинна бути направлена реформа системи ДСНС, бо сьогоднішній випускник, це майбутній керівник, якому далі приймати участь у розвитку служби ДСНС, її становлення та укріплення.

А чим більше подібних людей виявляється в соціальній системі будь-якого рівня складності, тим більше деформованою і патологічною виявляється сама система, тим більше глибокі та різноманітні протиріччя та конфлікти її пронизують і тим швидше вона приходить до саморозпаду. З цих позицій, наприклад, нова передбачувана реформація вищої освіти з орієнтацією лише на підготовку вузьких професіоналів, але обмеження гуманітарної освіти (з вихолощуванням з неї філософії, етики, культурології, естетики) означають лише появу деформованих особистостей, людського браку, наростання гуманітарних та соціальних конфліктів в Україні. Якщо ж тенденція односторонніх підходів в освіті та вихованні майбутніх фахівців системи ДСНС у третьому тисячолітті розвиватиметься, то деформаційні процеси у суспільстві нарастатимуть та посилюватимуться. Це і є освіта у вузькому значенні.

Майбутнє України як потужної європейської держави, її реальний вступ у нову епоху духовно-екологічної цивілізації безпосередньо залежить від долі системи дошкільного і шкільного виховання та освіти, від долі української вищої школи.

Пропонований системно-діалектичний підхід в освіті, на нашу думку, може бути однією з основ всебічної експертної оцінки основних соціокультурних властивостей якості освіти ХХІ століття та шляхів її реформування. [4]

Знову звертаючись до реформ української освіти у ХХІ столітті, відзначимо, що стрімкі процеси реформування матеріально-економічного життя країни досить швидко увійшли в суперечність з іншими сферами життя суспільства, які раніше повністю контролювали держава — соціальна, культурна та науково-освітня. Затяжний перехідний період економіки на певний час загальмував розвиток вузів. Вони не змогли повною мірою усвідомити весь зміст процесів, що наростали в європейській системі освіти та спонтанно проникають в українську освітню систему. Разом з тим, виші стали краще орієнтуватися у змінах, але розбіжності у формуванні векторів розвитку, почали виробляти механізми виживання закладів вищої освіти у складних економічних умовах.

Основні цілі української реформи ставлять внутрішні та зовнішні завдання. Усередині країни — це організація національної системи вищої освіти зі стратегією повноцінного розвитку освітнього простору країни в рамках вузько-професійної та загальної соціалізації, створення умов адаптації системи освіти до процесів, що відбуваються в інших галузях соціально-економічного життя країни. У міждержавній сфері це досягнення конкурентоспроможності вітчизняної освіти на ринку освітніх послуг. Ці перегони між закладами вищої освіти, що підпорядковані системі ДСНС, викликають розбіжності у векторах розвитку між ними, і це в свою чергу призводить до відставання одного вишу в деяких

питаннях від одного, не вистачає єдиного скоординованого керівництва ними, та збільшення взаємодії між закладами освіти, регулярного обміну досвідом для рівномірного розвитку кожного з закладів вищої освіти системи ДСНС [2].

При реформуванні вітчизняної системи вищої освіти ДСНС слід враховувати такі принципи:

- забезпечення стратегії загальної та вузько-професійної соціалізації;
- спадкоємність та продовження традицій молодшої української вищої школи в системі ДСНС;
- дотримання кращих зразків навчання та сприйняття нових світових тенденцій у розвитку освіти;
- вміння поєднувати вітчизняні та міжнародні інтереси під час входження до глобального освітнього простору, через постійну взаємодію з іноземними колегами;
- розуміння необхідності вмілого поєднання, а не протиставлення різних моделей вузівської підготовки фахівця: науково-орієнтованої, професійної, соціально-світоглядної;
- усвідомлення процесу організації освітньої діяльності в аспекті її інформаційно-технологічного забезпечення та формування відповідних методик та способів викладання.

Одне з головних завдань реформи, поставлена реформаторами, — економізація сфери освіти. Але підкреслимо, що сама постановка завдань одночасної економізації та збереження кращих духовних і соціально-професійних традицій у реформах освіти містить у собі внутрішнє протиріччя, яке ставить ці реформи під питання. Адже збереження кращих традицій освіти реалізовувалося раніше з допомогою значних вкладень державного бюджету. А в період розбудови це фінансування різко скоротилося, і відставання асигнувань для закладів вищої освіти системи ДСНС від сучасних потреб матеріального благополуччя, для більш якісної організації освітнього життя, не відповідає сучасним потребам суспільства.

Пост радянська вузівська система, яка опинилася на початку перебудови віч-на-віч зі своїми проблемами, переживала потужну кризу. Подібний стан вищої школи хвилював передусім лише самі вузи. Вони продовжували за інерцією зберігати самостійний розвиток, але в умовах, що ускладнюються, на тлі змін, що активно відбуваються за останні два десятиліття у світовому та вітчизняному суспільному житті [3].

Одна з глобалістських установок у сфері освіти звучить так, що тепер дієздатність університетських систем багато в чому визначається не так можливістю давати фундаментальні знання, як готовністю надавати різноманітні освітні послуги, продавати інтелектуальні продукти, відповідати вимогам та запитам ринку праці. Це "піар" — положення освітньої системи, однак, слід всебічно осмислити з позицій суцього та належного, подвійних маніпулятивних стандартів суспільного життя.

В цих умовах вузи опинилися у важкому становищі. З одного боку, їх зобов'язують сприймати новації (без будь-якої науково-філософської оцінки їх справжньої доцільності) у руслі безперервної модернізації (іноді в невідомих і найнесподіваніших напрямках). З іншого

боку, водночас заклади вищої освіти за своєю суттю повинні залишатися консервативними, щоб виконувати своє основне завдання — забезпечувати передачу традицій з поколінь у покоління, високий рівень фундаментальної підготовки фахівців для науково-дослідної діяльності, а також постійно відтворювати інтелектуальний фундамент науково-технічного та духовного життя держави.

Заклади вищої освіти що належать системі ДСНС, які опинилися у фокусі перетворень, у яких швидко змінюються освітні парадигми і концепції, відчувають труднощі, пов'язані з комерціалізацією соціальної сфери. Сьогодні, наприклад, щоб отримати акредитацію, закладу вищої освіти необхідно довести, що має серйозну матеріально-технічну базу. В особистісному плані ми також стикаємося із конфліктогенною ситуацією. На педагога тисне прес формальних критеріїв оцінки його роботи, нескінченних формальних перевірок діяльності, — не за реально існуючими, а за абстрактними параметрами, що складаються в надрах адміністративного апарату, занадто далекого від реалій педагогічної діяльності безлічі педагогів. І ці перевірки, що частішають і посилюються, в так званій системі менеджменту якості проходять на тлі гранично низької заробітної плати викладачів, крайнього фінансово-економічного розшарування в структурі освітніх установ системи ДСНС.

Таким чином, є нерозв'язне протиріччя, кардинальні завдання реформування та розвитку вищої школи. Це протиріччя між працею і капіталом, між духовно-інтелектуальною сферою особистості, що формується, і потребами дикого ринку в людині, яка виступає як засіб виробництва і товару. Воно призводитиме до наростання конфліктогенності всередині освітньої системи держави, до подальшої формалізації та деградації вищої школи та її станового хребта — великої кількості педагогів, доведених до гранично низького життєвого рівня, часто за межею бідності.

Однак, незважаючи на активізацію діяльності вузів щодо забезпечення максимального зближення підготовки фахівців та реальних запитів ДСНС, держава, на наш погляд, не має права самоусунутись від цих процесів чи давати такі формальні вказівки до реформування, які лише дестабілізують ситуацію. Адже саме науково обгрунтованою, прогностично вивіреною державною політикою визначаються пріоритети розвитку економіки та науки. Саме на цій основі розробляються плани та перспективи формування різних сфер зайнятості, вирішуються головні соціальні проблеми життя населення.

ВИСНОВКИ

Необхідність адекватно реагувати на виклики часу та глобальної реорганізації закладів вищої освіти системи ДСНС — одна з головних складових стратегії розвитку освітньої системи. Однак якщо при її проведенні будуть використовуватися сторонні готові схеми та рецепти, з використанням силових прийомів та сліпого копіювання систем інших держав, то реформи ставатимуть все більш неоптимальними, а тому безсистемними, а в результаті навіть шкідливими. Необхідно пам'ятати, що вітчизняні вузи мають власний досить потуж-

ний науково-освітній потенціал та вітчизняний досвід, різноплановий та цікавий матеріал, заснований на кращих традиціях вітчизняної та світової освіти, а також набутий у перехідний період становлення української вищої школи системи ДСНС.

Цей досвід слід ретельно вивчати, широко обговорювати у всіх зацікавлених колах і раціонально використовувати під час вирішення основних завдань, що з удосконаленням системи освіти. Лише в цьому випадку вища освіта системи ДСНС буде виглядати не як об'єкт демонтажу та створення антидержавних штучних конструкцій, а розглядатися як цілісна, здатна до саморозвитку система, що є одним з основних стовпів сучасного суспільства.

Література:

1. Андрієнко В.М. Шляхи удосконалення системи підготовки фахівців сфери цивільного захисту / Матеріали 14-ї Всеукр. наук.-практ. конф. рятувальників, 26—27 вер.2012 р.: тези доп. К., 2012. С. 91—94.
2. Гудович О.Д. Проблемні питання підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації штатних працівників суб'єктів національної економіки в сфері ЦЗ / Гудович О.Д., Мазуренко В.І. // Матеріали 14-ї Всеукр. наук.-практ. конф. рятувальників., 26—27 вер.2012 р.: тези доп. К., 2012. С. 145—147.
3. Малеван О. Ю. Напрями удосконалення сфери цивільного захисту держави [Електронний ресурс] О.Ю. Малеван, Ю.П. Переверзін, В.О. Тищенко // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2012. № 11. URL:<http://www.dy.nayka.com.ua>
4. Про затвердження Концепції реформування освіти в Міністерстві внутрішніх справ України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 25.11.2016 р. № 1252. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=0AMQ2E07D1>

References:

1. Andriienko, V.M. (2012), "Ways to improve the system of training specialists in the field of civil protection", Materialy 14-yi Vseukr. nauk.-prakt. konf. riaturuv. [Materials of the 14th All-Ukrainian Scientific and Practical Conference of Rescuers], Kyiv, Ukraine, pp. 91—94.
2. Hudovych, O.D. and Mazurenko, V.I. (2012), "Problematic issues of training, retraining and upgrading the qualifications of full-time employees of subjects of the national economy in the field of CG", Materialy 14-yi Vseukr. nauk.-prakt. konf. riaturuv. [Materials of the 14th All-Ukrainian Scientific and Practical Conference of Rescuers], Kyiv, Ukraine, pp. 145—147.
3. Malevan, O.Iu. Pereverzin, Yu.P. and Tyshchenko, V.O. (2012), "Directions for improving the sphere of civil protection of the state", Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok, vol. 11, available at: <http://www.dy.nayka.com.ua> (Accessed 25 Feb 2024).
4. Ministry of Internal Affairs of Ukraine (2016), Order "On the approval of the Concept of reforming education in the Ministry of Internal Affairs of Ukraine", available at: <http://consultant.parus.ua/?doc=0AMQ2E07D1> (Accessed 25 Feb 2024).

Стаття надійшла до редакції 10.03.2024 р.